

De markt, maar sociaal

"Een artiest is geen halfgod, maar een stratenmaker."

Lucky Fonz III
in Trouw

"Geloof is me dus gegeven, ik kan niet zonder."

Hendro Munsterman in
Nederland Dagblad

"Biddende burgers. Daar is het land pas echt bij gebaat."

Ds. J. Belder in
Reformatorisch Dagblad

"Is er nog wel iets te vertrouwen in de sport?"

Anky van Grunsven in
De Telegraaf

"Ik kan me niet herinneren dat ik Herman ooit iets zonder alcohol heb zien drinken."

Xandra Brood in
Volkskrant Magazine

"Trump is totaal ongeschikt maar niet kansloos."

Jan Stevens in
letter&geest

"Ik ben namelijk erg ontevreden over hoe het in Europa gaat. In Brussel drijven ze af naar politieke integratie."

Frits Bolkestein in
Elsevier

De christendemocratische idee van een sociale markteconomie is onontbeerlijk voor de waardigheid van de mens, stelt **Jeroen Lenaers**.

"Een gebied waarin de talenten van mensen opbloeien is de arbeid. De tijd is rijp voor beleid dat banen schept, maar er is vooral behoefte aan een herstel van de waardigheid van het werk door goede arbeidsomstandigheden te creëren. Dit houdt aan de ene kant het vinden van nieuwe manieren om de flexibiliteit van de markt te koppelen aan de behoefte aan stabiliteit en zekerheid van de kant van de arbeiders in; deze zijn onmisbaar voor hun menselijke ontwikkeling."

Paus Franciscus' woorden, uitgesproken in het Europees Parlement in 2014, zijn mij uit het hart gegrepen. Het is van groot belang om mensen te stimuleren, hun talenten te laten ontwikkelen en hen onderdeel uit te laten maken van de samenleving, dit alles met respect voor de menselijke waardigheid. Die waardigheid vormt op haar beurt weer een fundamentele waarde, waaraan het in de huidige tijd – denk eerst en vooral aan de vluchtelingenproblematiek – veelal ontbreekt.

De leidraad

Menselijke waardigheid vormt voor mij in al mijn portefeuilles

de leidraad. Om die te waarborgen en te bevorderen is een eerlijke, duurzame en evenwichtige markteconomie nodig. Daarin staat de mens centraal, en zijn solidariteit, verantwoordelijkheid en een langetermijnvisie leidend.

De idee van de sociale markteconomie is diepgeworteld in de christendemocratische Europese Volkspartij. Dit Rijnlands model is gebaseerd op, vertegenwoordigt én waarborgt vele waarden. Menselijke waardigheid, welzijn, zelfbeschikking en vrijheid voor alle individuen zijn hier voorbeelden van. Deze principes zijn ook vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

De sociale markteconomie beoogt het initiatief aan de vrije markt te laten, met dien verstande dat er rekening wordt gehouden met economische vooruitgang. Het is constant zoeken naar de juiste balans tussen sociale en economische vrijheid in Europa.

Rijnlands model

Het Rijnlands model staat allereerst voor de individuele vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid tegenover de staat en krachtige belangengroeperingen.

Voorts gaat het over vrije en eerlijke mededinging, eigendom als productiemiddel, contractvrijheid, vrije internationale handel en controlemechanismen tegen monopolies en machtsmisbruik. Een markt functioneert immers

alleen als er heldere en gemeenschappelijke regels zijn.

Ten derde staan solidariteit en subsidiariteit centraal, met het oog op het beschermen van de menselijke waardigheid en het waarborgen van sociale welvaart. Dit moet gepaard gaan met een goed functionerende markt, waar wederkerigheid en duurzaamheid leidende beginselen zijn.

Tot slot hechten we veel waarde aan respect voor de schepping, oftewel rentmeesterschap.

Talenten

Om die waarden haalbaar te maken, moeten we de invloed indammen van instanties waar mensen teveel afhankelijk van zijn gemaakt. Ook moeten we beseffen dat we harder en langer moeten werken om te behouden wat we hebben. Dit heeft alles te maken met verantwoordelijkheid en solidariteit. Ieder heeft een eigen verantwoordelijkheid en moet zijn talenten gebruiken om deel te nemen aan het arbeidsproces en de samenleving. Arbeid "is ook een verplichting, dat wil zeggen een plicht van de mens", schrijft paus Johannes Paulus II in zijn encycliek *Laborem Exercens*.

Alleen wanneer een werknemer buiten zijn macht om in problemen komt, moet een rechtvaardig sociaal zekerheidsstelsel hulp bieden. Dit is een laatste middel voor wie niet mee kan komen en een absolute zekerheid.

Sociaal beleid

Arbeid is meer dan een kostenpost, de mens is meer dan een productiemiddel en Europa is meer dan markt, vrije concurrentie en recht op mededinging. Ons Europees sociaal beleid is er voor de burger. Ik spreek dan over sociaal beleid in de breedste zin, dus onder andere een gezond monetair beleid, terugdringing van overheidstekorten, controle houden over de inflatie, respect voor arbeidsrechten en het in de hand houden van publieke diensten.

We moeten de waarden van het sociaal beleid dus voortdurend uitdragen en, waar nodig, vernieuwen. Onverschilligheid en desinteresse zijn funest. Het beste 'sociaal beleid' en fundamenteel voor de waardigheid van de mens is het hebben van of zoeken naar een baan.

Met de woorden van paus Franciscus: "Werken is fundamenteel voor de waardigheid van een mens. Het doet ons op God gelijken die gewerkt heeft, nog steeds werkt en niet ophoudt met werken. Werk stelt ons in de gelegenheid ons brood te verdienen, voor ons gezin te zorgen, bij te dragen aan de groei van ons volk. (...) De mens staat vaak in dienst van het werk, terwijl het werk in dienst zou moeten staan van de mens, opdat de mens waardigheid heeft." +

Jeroen Lenaers is lid van de delegatie van het CDA in het Europees Parlement.

Cartoon: Bob Leenders

Dapper

Eindelijk kon ik de *De apostel* zelf zien: het waar gebeurde verhaal over een imam-in-opleiding die geraakt wordt door Jezus.

De gewelddadige confrontatie met zijn omgeving laat de film levensrecht zien. Wel vond ik daarna het tolerante, 'ieder zijn ding'-slot wat minder overtuigend. Maar het onderwerp is zo'n ongelofelijk hete aardappel, dat ik de dappere regisseuse Cheyenne Caron graag haar vrijheid gun.

Bestel de dvd en bekijk die thuis. Het zal uw islam-inzicht én uw geloofsterken. (HR)